

Je had hem
moeten horen,
zijn stem was
onvergetelijk, onweerstaanbaar, zijn stem
was als de droom van een tuin doorweven met geuren.

Heb je ooit familie gehad?
Hun ogen zijn gesloten.
Dat is hoe ik weet
dat we er zijn,
binnenin,
het is gemaakt van stoom en stem
die weeft van de donkere
eetkamer naar de lichte keuken.
We zijn er omdat ik honger heb,
en we allemaal spoedig zullen eten
samen, en de honger is zoet.

Alan Shapiro, 'Song and Dance'

Silas

Hij wordt wakker van het geluid van sirenes. Het zijn er veel, hard en heel dichtbij. Dan de claxons, met hun korte, venijnige uithalen, als de zoemer die de time-outs aangeeft bij de basketbalwedstrijden op school waar hij altijd naar gaat kijken maar nooit aan meedoet. Op zijn mobieltje ziet hij dat het pas elf over zes is, maar beneden hoort hij bedrijvigheid en lawaai, en aan de toon van de rauwe ochtendstem van zijn moeder te horen, die schel boven de stemmen van zijn vader en zijn zussen uitkomt, is er iets aan de hand.

Voordat hij de lakens van zich af trapt pakt Silas zijn gele rugzak van onder het bed. Hij haalt de kleine, rode waterpijp eruit die hij vorige maand voor zijn vijftiende verjaardag van zijn vriend Ethan heeft gekregen, met een zakje weed dat hij in minder dan een week al bijna leeg heeft gerookt, hoofdzakelijk wanneer hij aan het werk was en onkruid uit de bloembedden en terrassen van rijke New Yorkers trok. Hij kiest een groene top uit het kleine grijze plastic bakje waar hij zijn geheime voorraad in bewaart, breekt die voorzichtig in tweeën en stopt het grootste stuk in de metalen kop. Hij pakt de halfvolle fles die op zijn nachtkastje staat, giet een beetje water in de pijp en steekt hem aan. Als hij inhaleert ziet hij de rook kringelend naar zijn mond komen, draaiend en steeds dikker in de rode buis, als een laken dat onder water langzaam wervelt. Als de top bijna helemaal tot as is verbrand, trekt hij de steel van de kop en zuigt hij de rook

in zijn longen. Het water onder in de pijp maakt een gorgelend geluid en hij inhaleert voorzichtig om zo min mogelijk lawaai te maken. Hij doet het raam open, maakt de hor los, leunt naar buiten en ademt puffend uit.

Hij kijkt hoe de rook wegzweeft, meegenomen wordt door de wind en vervliegt. Hij voelt koele lucht in zijn gezicht en nek en wacht op de magische werking van de weed. De hemel is roze en lichtblauw en hij volgt een lange vliegtuigstreep tot waar die achter het dak van de garage verdwijnt. De streep is los en pluizig, en daarom vermoedt hij dat het vliegtuig uren geleden over is gevlogen, voordat het licht werd. Waar zou het heen zijn gegaan? vraagt hij zich af terwijl de weed zijn gedachten aangenamer maakt.

Onder hem landen vier grote kraaien lomp op het gazon. Hij kijkt hoe ze op en neer wippen en hun vleugels opvouwen. Ze zijn zo groot als huiskatten, denkt hij terwijl hij hun snelle, werktuiglijke bewegingen gadeslaat. Na een tijdje, en zonder aanwijsbare reden, blijven ze roerloos staan. Hij kan hun ogen niet zien, maar hij voelt dat ze naar hem staren. Hij staart terug. Ze houden hun kop schuin, eerst naar links en dan naar rechts, alsof ze proberen te bevatten wat ze zien. De wind doet hun veren van achteren opwaaien en na een paar sprongetjes stijgen ze op. In de lucht lijken ze nog groter, en voor het eerst vraagt hij zich af of het geen haviken zijn, of gieren. Dan, alsof ze weer geluid mogen maken, krijsen, snerpen en tjirpen overal om hem heen allerlei soorten vogels. Silas schrikt en stoot met de achterkant van zijn hoofd tegen de bovenkant van het raam. Hij wrijft over de pijnlijke plek en leunt verder naar buiten. In de verte hoort hij nog een sirene, anders dan de andere – hoger, dringender. Hij probeert de kraaien te vinden die in de

complexe ochtendlucht zijn verdwenen, maar wat hij ziet zijn de vertrouwde vormen in de strepen en de golven: twee reusachtige borsten, een zonnebril met kattenogen, een vurige vogel met enorme vleugels. Dan ziet hij iets wat alleen maar lijkt op wat het is: rook, pikzwart en dik, die opstijgt van achter het dak. Eerst denkt hij dat het huis in brand staat, maar wanneer hij verder naar buiten leunt en naar achteren kijkt, ziet hij dat de rook van achter de bomen aan de andere kant van het huis komt. Dan ruikt hij het: de olieachtige stank van een vuur dat meer dan alleen hout verbrandt. Hij kan het ook proeven, als hij inademt vermengt de geur zich met de rook uit de waterpijp die nog op zijn tong en in zijn keel zit. Het gekrijs van de vogels wordt luider, het lijkt of ze woorden uitgillen. *Ga! Jij daar! Ga!* denkt hij te horen, maar hij weet dat dat niet kan. Knipperend probeert hij alles te verwerken: de rook, de geur, de vogels, de sirenes, de prachtige lucht. Droomt hij? Heeft hij een nachtmerrie? Komt het door de weed? Die heeft hij van Tess, van het stalletje met groente en fruit verderop langs de weg. Het spul dat zij verkoopt is meestal mild en zacht, anders dan de weed waar zijn vrienden en hij zo zweverig van worden en waarvoor ze anderhalf uur naar Yonkers moeten rijden. Hij zou willen dat hij een nachtmerrie had of hallucineerde, maar hij weet dat hij wakker is en dat wat hij ziet echt is.

Boven de bomen aan de andere kant van het huis schiet rook in dikke wolken de lucht in, als fabrieksrook die uit zo'n ouderwetse schoorsteenpijp wordt gepompt. Hij zwelt en slinkt, zwelt en slinkt. Dan rijst er uit dezelfde onzichtbare bron een enorme wolk op, groter dan de andere. Deze wolk is ondoordringbaar, gitzwart en aan de randen een beetje zilver. Terwijl hij hoger de lucht in zweeft wordt hij groter en krijgt hij een groenachtig-

ge, grijze kleur, en ten slotte lost hij op in een lange, kronkelige sliert die als een afschuwelijke vinger de lucht in wijst.

Silas loopt achteruit, weg van het raam. Hij heeft nog het t-shirt en de korte broek aan die hij gisteren droeg, trekt zijn oude grijs-witte hardloopschoenen van New Balance aan, die hij altijd aandoet wanneer hij zijn hovenierswerk doet of hout stapelt met zijn vader. Als hij in de spiegel boven zijn ladekast kijkt ziet hij dat zijn ogen een rozeachtige kleur hebben en een beetje uitpuilen en dat hij grote pupillen heeft. Zijn donkerblonde haar, dat hij al dagen niet heeft gewassen, is vet en zit helemaal in de war. Op sommige plekken plakt het tegen zijn hoofd terwijl het op andere juist omhoogstaat. Hij rolt een paar keer met een deodorantstick onder zijn oksels en zet zijn zwarte muts van Mohawk Mountain op. Dan neemt hij een paar slokken uit de fles naast het bed en stopt een paar plakjes Big Red-kauwgum in zijn mond. Hij pakt zijn gele rugzak en zijn waterpijp, de aansteker en het plastic bakje. Hij wrijft hard met zijn vuisten over zijn ogen, ademt diep in, ademt uit en doet een paar stappen naar zijn slaapkamerdeur.

Terwijl hij met zijn duim en wijsvinger langs de deurknop strijkt herinnert hij zich de avond ervoor, waar hij was en wat er gebeurde. Hij denkt terug aan de laatste dingen die hij deed voordat hij in slaap was gevallen, loopt alles nog een keer door en daarna nog een keer, om zich ervan te vergewissen dat het geen droom is die hij zich herinnert. Hij overweegt nog een waterpijp te roken voor hij zijn kamer verlaat, maar besluit dat niet te doen. Hij staat roerloos stil en fluistert tegen zichzelf: *Er is niets aan de hand. Alles is goed. Er is niets gebeurd.*

Beneden rinkelt de iPhone van zijn moeder, als zo'n ouderwetse telefoon. Na drie keer rinkelen neemt ze op en wordt het

stil in huis. Het enige geluid is nu afkomstig van de onophoudelijke sirenes, het doordringende getoeter en het dreunende geluid van helikopterwieken in de verte. Vanuit de keuken roept zijn vader zijn naam. Silas loopt weg bij de deur.

June

Ze zal gaan. Ze zal in haar Subaru-stationcar stappen en over de kronkelende plattelandsweggetjes vol gaten rijden tot ze bij een weg komt waarover ze naar het westen kan, hiervandaan. Ze zal zo lang en zo ver doorrijden als dat zonder identiteitsbewijs lukt, want het paspoort dat ze had is er niet meer. Haar rijbewijs is ook weg, zoals alles wat zich in het huis had bevonden, maar ze denkt niet dat ze het nodig zal hebben zolang ze niet naar de kant wordt gehaald wegens te hard rijden. Ze was niet van plan geweest op deze specifieke ochtend te vertrekken, maar als ze wakker is geworden, heeft gedoucht en langzaam de spijkerbroek en de blauw-wit gestreepte katoenen trui heeft aange-trokken die ze al weken draagt, weet ze dat het tijd is om te gaan.

Ze wast de koffiekop, waaraan schilfertjes ontbreken, het schaaltje en de oude zilveren lepel af die ze al gebruikt sinds ze tijdelijk in dit huis terechtkon. Ze voelt het gewicht van elk voorwerp als ze het heeft afgedroogd en voorzichtig weer in de kast zet of in de la legt. Er valt niets te pakken, niets te regelen of voor te bereiden. Ze heeft alleen de kleren bij zich die ze draagt en het linnen jasje dat ze achttien dagen geleden aanhad, op de avond dat ze halsoverkop het huis verliet. Terwijl ze langzaam haar armen door de versleten mouwen steekt, probeert ze zich te herinneren waarom ze het eigenlijk had aangetrokken. Was het koud geweest in de keuken? Had ze het van de overvolle kapstok bij de verandadeur getrokken voordat ze het veld in

rende, zo zachtjes mogelijk om niemand wakker te maken? Ze weet het niet meer, en wanneer ze terug begint te denken aan de gebeurtenissen van die avond en nacht en van de ochtend erna, en zich elke stap tot in detail probeert te herinneren, dwingt ze zichzelf daarmee op te houden.

Ze heeft geluk dat ze haar bankpas en haar autosleutels bij zich heeft – die zaten in de zakken van het jasje – maar ze ziet zichzelf niet als iemand die geluk heeft. Niemand ziet haar zo. Toch zijn het deze verstekelingen van haar oude leven die haar nu in staat stellen te vertrekken, en dat is het enige wat ze wil – niet omdat ze rusteloos is of omdat ze zo graag ergens anders naartoe gaat, maar vanwege het rauwe besef dat haar tijd hier erop zit. *Oké*, zegt ze zuchtend, alsof ze toegeeft na een langdurig meningsverschil dat niemand heeft gewonnen. Ze kijkt door het keukenraam naar de oranje en rode daglelies die in bloei staan achter dit huis, het huis dat niet van haar is. Ze drukt haar handen tegen de rand van de gootsteen en in de kelder geeft de droogtrommel, waar ze ruim een uur geleden de natte lakens in heeft gedaan, met één lange, schelle piep aan dat zijn taak erop zit. Het porselein voelt koel aan onder haar handpalmen. Het huis, geluidloos, is nu gevuld met niets, niemand. Een versmolten pijn komt terug, draait om in haar borst, schraapt langzaam. Buiten zwaaien de daglelies heen en weer in de wind.

Ze heeft niet gehuild. Niet die dag, niet op de begrafenis, niet naderhand. Ze zegt weinig, ze heeft de woorden niet als ze die nodig heeft, dus kan ze alleen maar knikken, nee schudden en alle bezorgde en nieuwsgierige mensen wegwuiven zoals ze dat ook zou doen met muggen die op rooftocht zijn. De brandweercommandant en de politieagent beantwoordden meer vragen dan dat ze ze stelden – het oude fornuis, het gas dat die

nacht als vloeistof de benedenverdieping van het huis had laten vollopen, een vonk die waarschijnlijk afkomstig was van een elektrische schakelaar of een aansteker, al was er niet één gevonden, de explosie, de brand die zich razendsnel verspreidde en alles verslond. Ze vroegen niet waarom zij als enige buiten was, om kwart voor zes in de ochtend. Maar toen de agent vroeg of haar vriend, Luke, een reden had om haar of haar familie iets aan te doen, was ze opgestaan en de kerkzaal uit gelopen waar een tijdelijk crisiscentrum was ingericht. Het is de kerk waar haar dochter, Lolly, die dag zou trouwen; hij staat aan de overkant van de weg, vanaf het huis maar een klein stukje lopen. Tegen enen waren er gasten verschenen die een bruiloft verwachtten en in plaats daarvan een parkeerplaats aantreffen die vol stond met politieauto's, ambulances, brandweerwagens en busjes van de pers. Ze weet nog dat ze de kerk uit liep, naar Liz toe, een vriendin die in haar auto wachtte. Ze herinnert zich dat iedereen stopte met praten en dat mensen half opzij stapten. Ze hoorde dat iemand haar naam riep – aarzelend, onzeker – maar bleef niet staan en draaide zich niet om. Toen ze bij de andere kant van de parkeerplaats was, voelde ze heel duidelijk dat ze een soort melaatse was – niet uit spot of angst, maar doordat haar verlies ronduit weerzinwekkend was. Troost was niet mogelijk, en het verlies was zo angstwekkend en zo totaal – iedereen, weg – dat zelfs degenen die het meest aan rampspoed gewend waren met stomheid geslagen waren. Ze kon voelen dat alle blikken op haar gericht waren terwijl ze het portier van de auto opende om in te stappen. Ze herinnert zich dat ze uit haar ooghoeken een vrouw naar haar toe zag komen die haar hand opstak. Zittend in de auto kon ze door het raam duidelijk Lukes moeder zien, Lydia – met haar stevige borsten, haar kleurige bloes en haar lange

bruine haar opgestoken in een losse knot. Het was de tweede keer dat ze haar die dag zag, en ondanks de sterke aandrang die ze voelde om naar haar toe te gaan was het uitgesloten dat ze de vrouw onder ogen kon komen. *Rijden*, was alles wat ze kon zeggen tegen Liz, die als verlamd achter het stuur zat en net als alle anderen op de parkeerplaats geen woord kon uitbrengen.

De politie ondervroeg haar niet één keer meer over wat er die nacht en de ochtend erna was gebeurd. Vrienden stopten met het stellen van dezelfde veilige vragen – ging het een beetje, had ze iets nodig – toen ze er niet op reageerde. Met haar flauwe glimlach, de lege, starende blik en door haar hoofd af te wenden ontnam ze zelfs de meest volhardende mensen de moed. Een presentatrice van het ochtendnieuws was ronduit vrijpostig. *Mensen willen weten hoe u dit aankunt, hoe u dit overleeft*, had deze vrouw, die al sinds de jaren zeventig op de televisie was maar geen rimpeltje op haar gezicht had, tegen haar gezegd terwijl ze voor het rouwcentrum stonden. *Niemand heeft het overleefd*, had June geantwoord, en toen zei ze zacht: *Hou op*, wat de vrouw deed. Uiteindelijk was iedereen die voor Lolly's bruiloft was gekomen vertrokken, er werden geen vragen meer gesteld, en op tweeënvijftigjarige leeftijd was ze voor het eerst in haar leven alleen. Die eerste week en erna weigerde ze te huilen of in te storten of op welke manier dan ook aan een proces te beginnen waarmee ze zich weer kon gaan verbinden met de nieuwe en nu lege wereld, of om, zoals iemand er bij haar op had aangedrongen in een goedbedoeld maar anoniem briefje dat bij een van de honderden rouwboeketten had gezeten, *opnieuw te beginnen*.

Ze knoopt haar jasje dicht en begint met het dichtdoen en afsluiten van de ramen van het huisje dat ze mocht gebruiken van een schilderes die ze ooit heeft vertegenwoordigd. *Je kunt er*

blijven zolang het maar nodig is, had Maxine die dag op Liz' mobieltje gezegd. Maxine was nu in Minneapolis, net als toen het allemaal was gebeurd. Hoe ze het zo snel gehoord had en hoe ze wist wat June nodig had weet June nog steeds niet. Ze concludeerde dat sommige mensen op de een of andere magische manier opduiken bij dit soort vreselijke momenten en precies weten wat ze moeten doen, welke leemte ze moeten opvullen. Het huisje bevond zich aan de andere kant van Wells, hetzelfde plaatsje in Litchfield County in Connecticut waar haar huis had gestaan, waar ze negentien jaar lang in de weekends naartoe was gegaan en waar ze de laatste drie jaar onafgebroken had gewoond. Maxines stoffige huisje is ver weg en onvertrouwd genoeg om deze weken enigszins draaglijk te maken. Dat er ook maar iets draaglijk kon zijn was een beschamende openbaring waar ze elke minuut weer mee geconfronteerd werd. Hoezo ben ik hier? Waarom? Die vragen laat ze toe, maar andere houdt ze op afstand. Het is veiliger om de vragen te stellen waar ze het antwoord niet op weet.

Ze heeft geweigerd zich in het plaatselijke ziekenhuis te laten opnemen of zich pijnstillers of kalmerende middelen te laten voorschrijven, zoals de weinige mensen om haar heen haar dringend aanraadden. Er valt niets te kalmeren, denkt ze. Er is niets om kalm voor te zijn. In het huisje heeft ze elke dag tot in de middag geslapen, en nadat ze wakker was geworden ging ze van het bed naar de stoel naar de keukentafel naar de bank en ten slotte weer terug naar bed. Ze heeft ruimte ingenomen, elke minuut verdragen tot de volgende begon, en daarna de volgende.

Ze doet het keukenlicht uit, draait de voordeur op slot en legt de sleutel onder de geraniumpot, die gevaarlijk dicht bij de

rand van de veranda staat. Met tegenzin loopt ze van het huis naar haar auto, omdat ze beseft dat dit waarschijnlijk de laatste stappen zijn die ze neemt in wat er hier van haar leven rest. Ze luistert of ze vogels hoort, en terwijl ze dat doet vraagt ze zich af wat ze eigenlijk verwacht te horen. Dat ze afscheid van haar nemen? Dat ze haar uitschelden? De vogels zien alles, denkt ze, en voorlopig doen ze er het zwijgen toe. Onder de hoge overkapping van robinia's die zich uitstrekt tussen het huisje en de oprijlaan, waar haar auto staat, is weinig geluid te horen, met uitzondering van het zwakke gezoem van wegwijnende cicaden, die weken geleden uit hun zeventien jaar lange sluimering waren opgedoken om te paren, de wereld te vullen met hun elektrische gezoem, en vervolgens te sterven. Toen ze plotseling tevoorschijn kwamen leek dat een prachtig voorteken in de week voor Lolly's bruiloft, waarin de zomerse roddelpraat traag op gang kwam en het nergens anders over leek te gaan. Hun laatste stuiptrekkingen lijken nu net zo gepast als hun komst.

Bij de laatste stappen versnelt June haar pas. Ze rukt het portier bij de bestuurdersplaats open en trekt het met een harde klap achter zich dicht. Ze hannest met de sleutels en kan eerst de goede niet vinden. Ze kijkt naar de vier sleutels aan de ring alsof ze haar stuk voor stuk verraden hebben: een van de Subaru, een van de voordeur van haar huis, een van Lukes pick-up-truck en een oude die ze nog heeft van haar vorige huurhuis in de stad. Ze wurmt ze allemaal los, behalve die van de auto, en laat ze in de bekerhouder naast haar stoel vallen. Ze draait de sleutel om in de ontsteking en terwijl de motor onder haar en om haar heen grommend tot leven komt, dringt opnieuw tot haar door dat ze wakker is en in de wereld, dat dit geen bizarre nachtmerrie is waar ze zich struikelend doorheen werkt. *Dit*